

DE STADSCAMPUS KOMT ERAAN

Op de hoek bij de tram komt een grand-café

Vernieuwd hoofdgebouw

Het hoofdgebouw wordt voor 60 miljoen euro opgeknapt, zodat het nog zeker 15 jaar mee kan. Technische installaties worden waar nodig vernieuwd en alle kamers en gangen gaan op de schop, maar de hoofdstructuur blijft in stand. Godgeleerdheid en Wijsbegeerte verhuizen naar de E-vleugel, waarna Letteren naar de bovenste verdiepingen verhuist en ten slotte de economie weer allemaal bij elkaar komen te zitten. Overal komen dan flexibele werkplekken, waardoor zo'n 7.000 vierkante meter kantoorruimte vrijkomt. Mogelijk kunnen daardoor de kantoorpanden op Uilenstede weer worden afgestoten. Ook worden er extra onderwijsruimtes gecreëerd, vooral op de onderste verdiepingen. Collegezalen en werkgroepkamers die tot kantoor zijn verbouwd, krijgen hun onderwijsfunctie terug. Op de onderste verdiepingen komen extra winkels en horecavoorzieningen, zoals een grand-café. De hal en het restaurant krijgen een opknappbeurt. Op de begane grond komt een centrale uitleenbalie van de bibliotheek. In de O2-vleugel krijgen studentenverenigingen een plek met toegang tot het binnenplein. Deels is de vernieuwing al in uitvoering. Zo is net de uitbreiding van de Agora-zalen op de derde verdieping geopend. Die geeft al een indruk van het vernieuwde hoofdgebouw. Rond 2020 valt de beslissing: sloop, hoogwaardige renovatie of een andere bestemming.

O2-toren in 2015

De onderzoekstoren komt naast het Acta-gebouw van Tandheelkunde en is even hoog, 13 verdiepingen. Het vloeroppervlak bedraagt zo'n 35.000 vierkante meter. Er komen laboratoria voor human health and life sciences. De gebruikers zijn onderzoekers van de bètafaculteiten en VUmc. Ook zal op beperkte schaal masteronderwijs plaatsvinden. Maar de grote onderwijsactiviteiten van de bètafaculteiten en de administratieve voorzieningen komen elders. Voor 2020 is bijna het hele bètagebouw gesloopt. Alleen de A- en B-vleugel blijven staan. Die vormen samen met het gebouw van de medische faculteit een vierkant. In deze vleugels is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in onder meer nieuwe laboratoria en een dakopbouw. In het gebouw van de medische faculteit komt zo'n 15.000 vierkante meter vrij voor een andere bestemming. Dit gebouw blijft zeker staan tot 2030. Op het terrein van de schooltuintjes komt een tweede onderzoekstoren, maar daarvoor bestaan nog geen concrete ontwerpen. Onder de O2-toren ligt al een parkeergarage. Die is aangelegd bij de bouw van het Acta-gebouw. De O2-toren is ontworpen door EGM Architecten en is naar verwachting klaar in 2015.

De vernieuwing van de campus gaat van start. Eindelijk krijgt de universiteit nieuwe gebouwen en het hoofdgebouw een opknappbeurt. Franc van Nunen en Josja van der Veer over de plannen.

TEKST: DIRK DE HOOG
BEELD: FACILITAIRE CAMPUS ORGANISATIE

Na jarenlang praten en voorbereiden gaat met een beetje geluk dit jaar nog de eerste paal de grond in voor een nieuw VU-gebouw op de campus. De aanbesteding van de zogeheten O2-toren, die naast de VUmc-polikliniek komt, gaat binnenkort van start. Natuurlijk zijn er nieuwe gebouwen op de campus verzezen, zoals het Initium van Rechten, het rode OZW-gebouw, het Acta-gebouw van Tandheelkunde en diverse noodgebouwen. De O2-toren vangt voor het eerst een deel van de oude campus, het bètagebouw. Ook zullen er afdelingen van de medische faculteit worden gehuisvest. De totstandkoming van de O2-toren is een curieus verhaal. Hij is ontworpen als onderzoekstoren voor VUmc, maar nu overgenomen door de universiteit. Het gebouw is bedoeld voor onderzoek van human health and life sciences. "De vernieuwing van de campus is een gecompliceerd proces", zegt Franc van Nunen, directeur campusontwikkeling. Het nadenken over de nieuwe campus is al in 1994 begonnen. Voor die tijd was het ministerie verantwoordelijk voor de huisvesting, sindsdien moeten de instellingen het zelf doen. "Wat in ons nadeel werkt, is dat bijna alle gebouwen uit dezelfde periode stammen, eind jaren zestig, en bovendien heel erg groot zijn. Nu zijn ze bouwtechnisch min of meer versleten. Als je zo'n bouwvolume in één keer moet vervangen of hoogwaardig renoveren, is dat een megaoperatie die grote investeringen vergt. Onze oplossing is gefaseerd nieuwe, kleinere, gebouwen ontwikkelen én ondertussen investeren in onderhoud en het verbeteren van bestaande gebouwen. Zo steken we 60 miljoen euro in het opknappen van het hoofdgebouw, zodat dat nog minstens vijftien jaar op een goede manier gebruikt kan worden."

Van Nunen benadrukt dat de VU geen nieuwe gebouwen neerzet omdat dat zo leuk is of het prestige verhoogt, maar omdat het noodzakelijk is voor goed onderwijs en onderzoek. "De oorspronkelijke campus is gebouwd voor 12.000 studenten. Nu zijn dat er al 25.000. En studenten zijn ontevreden over de huidige faciliteiten. Ook voor onderzoek gelden nu andere behoeften dan veertig jaar geleden. En wij vertalen de inhoudelijke wensen naar huisvestingsseisen."

Expres veel kleinere gebouwen

"En daarbij tellen financiële overwegingen terdege mee", aldus Josja van der Veer, hoofd Facilitaire Campus Organisatie. "De integrale huisvestingskosten moeten betaalbaar blijven zodat we niet hoeven te besparen op onderwijs en onderzoek. We investeren de komende 10 jaar zo'n 500 miljoen. Maar er is afgesproken dat de huisvestingskosten ten hoogste 14 procent van de omzet van de universiteit mogen bedragen, ongeveer het gemiddelde van de Nederlandse universiteiten. Per jaar is dat zo'n 10 miljoen euro per jaar meer dan nu; de huisvestingskosten bedragen nu zo'n 12 procent." Hoeveel de vernieuwing gaat kosten, is een open vraag, aldus Van Nunen. "Er is wel een totaalvisie, maar geen eindplan. We vernieuwen de campus stapsgewijs. En bij elke stap wordt opnieuw gekeken of uitvoering noodzakelijk en verantwoord is."

"Het vernieuwingsproces en de nieuwe gebouwen zijn daarom flexibel", benadrukt Van der Veer. "Zowel het hoofdgebouw als het bètagebouw zijn tegen de honderduizend vierkante meter. We zetten expres veel kleinere gebouwen

terug. Zo is de O2-toren 35 duizend vierkante meter, iets groter dan het Acta-gebouw. Dat maakt de investeringen overzichtelijker en zo wordt het gemakkelijker andere functies in die gebouwen onder te brengen. En daar ontwerpen we ze ook op. Kijk naar Initium, het nieuwe gebouw van de rechtenfaculteit. Daar kun je met beperkte ingrepen ook een heel ander bedrijf in onderbrengen."

Grondruil

Is het niet slimmer om bestaande gebouwen op de Zuidas te huren? "Die vraag hebben we ons ook gesteld", zegt Van Nunen. "Maar er zijn niet veel geschikte gebouwen beschikbaar en bovendien wijst ons onderzoek uit dat je dan duurder uit bent. Die verhuurders willen geld verdienen met hun gebouwen en de universiteit als eigenaar hoeft geen winst op de gebouwen te maken." "En vergeet niet dat de VU eigenaar van de grond is. Dat scheelt behoorlijk wat in de uiteindelijke prijs", vult Van der Veer aan. De voorbereiding van de campusvernieuwing duurde extra lang omdat de universiteit eerst een grondruil met de gemeente Amsterdam heeft geregeld. De VU mag bouwen op het schooltuinen- en sportveldencomplex aan de overkant van de De Boelelaan. In ruil daarvoor verplaatst de gemeente de sportvelden naar de plek van het tegen die tijd gesloopte bètagebouw. "Voor we zover zijn, is het 2020", zegt Van

Nunen. Voorlopig kunnen we bouwen voor het Acta-gebouw, naast het OZW-gebouw en op het schooltuinencomplex." Al die ruimte zal niet alleen door de universiteit worden benut, zegt Van der Veer. "We willen nadrukkelijk een gevarieerde stadscampus ontwikkelen. Zo is er ruimte voor 700 woningen, winkels, horeca, en andere instellingen en bedrijven die hier graag naartoe komen. We zijn in gesprek met Hogeschool Inholland, die hier wil uitbreiden. En de Protestantse Theologische Universiteit uit Kampen verhuist deze zomer al naar het hoofdgebouw."

Leefbaar en leuk

Is het Initium van de rechtenfaculteit het grote voorbeeld? "Nee, maar wel een proeftuin", aldus Van Nunen. "We willen wel overal smart@work invoeren met flexibele werkplekken. Ons streven is zeker een kwart minder vloeroppervlak per medewerker, dat is een behoorlijke besparing. Initium heeft een harde scheiding tussen openbare en de afgesloten ruimtes voor medewerkers. De ervaring is dat die scheiding wellicht te absoluut is. We denken nu bij het hoofdgebouw aan drie niveaus: openbaar, een gemixte ruimte voor studenten en medewerkers en daarachter afgesloten gebieden alleen voor medewerkers. Dat laatste is nodig om flexplekken te kunnen realiseren. Dat moeten open kamers zijn. Nu zie je dat in openbare gangen

'Studenten zijn ontevreden over de huidige faciliteiten'

Iedereen z'n werkkamer op slot doet bij vertrek. Die staat dan nodeloos leeg." Eén ding wil Van der Veer nog benadrukken. "We willen zorgen dat de campus ondanks alle bouwprojecten echt leefbaar en leuk blijft. Daarom gaan we het binnenplein opknappen en vergroenen. Ook proberen we de overlast in gebouwen te beperken en investeren we in onderhoud van het bètagebouw en de medische faculteit. De winkel blijft zozeggd open tijdens de verbouwing. Dan moet het er wel aantrekkelijk vertoeven zijn."

Reageren? Mail naar redactie@advalvas.vu.nl.

NU.VU krijgt een grote open middenruimte volgens deze eerste artist impression. Het gebouw moet nog ontworpen worden

NU.VU in 2017

Het Nieuwe Universiteitsgebouw VU (NU.VU) komt naast het donkerrode OZW-gebouw en wordt iets groter, namelijk 31.000 vierkante meter versus 25.000, en telt twaalf verdiepingen. Architect Jeroen van Schooten, bekend van het INC-hoofdkantoor, is aangetrokken om een ontwerp te maken. Zijn bureau ontwierp ook de bètafaculteit op Science Park. NU.VU moet een flexibel, multifunctioneel gebouw worden. Er komen grote collegezalen, congresfaciliteiten, winkels, horeca, een theaterzaal, studieruimtes en natuurlijk kamers voor medewerkers. Welke faculteiten er komen, is nog niet bekend. Naar alle waarschijnlijkheid het deel van de bètafaculteiten dat niet terecht kan in het nieuwe O2-gebouw. Het bètagebouw wordt namelijk gefaseerd gesloopt voor 2020. Onder het nieuwe gebouw komt een parkeergarage voor zo'n 400 auto's. Het voornemen is het binnenplein uit te breiden. Pikant detail is dat de rooilijn van NU.VU langs de De Boelelaan noordelijker ligt dan die van het hoofdgebouw. Er komt dus een knik in de De Boelelaan, waardoor auto's vaart moeten minderen en de oversteekplaats veiliger wordt. Aan de overkant komen ook VU-gebouwen te staan. NU.VU moet in 2017 klaar zijn.

MENINGEN GEVRAAGD

Zou je het hoofdgebouw het liefst direct slopen? Of zit je al met al liever in een krakkemikkig gebouw als dat geld oplevert voor onderwijs en onderzoek? En wat zou de VU nog meer kunnen doen om 'Buitenveldert' voor studenten en onderzoekers aantrekkelijker te maken?

Geef online en live je mening over de plannen voor de nieuwe stadscampus:

Reageer op intranet.vu.nl/60minutensessie En kom naar de 60 minutensessie

Daar zullen Franc van Nunen, directeur campusontwikkeling, en Josja van der Veer, hoofd Facilitaire Campus Organisatie, de discussie live voertzeten.

Woensdag 15 februari, aanvang 11.30 uur (zaal open 11.15 uur)

Alma-zaal in het OZW-gebouw (tiende verdieping)

NB: Iedereen is van harte welkom, maar het aantal plaatsen is beperkt.

Huisvesting is het vijfde deel van een serie dossiers over het instellingsplan. De eerdere dossiers gingen over het bachelor- en masteronderwijs, de bedrijfsvoering en het onderzoek. Alle dossiers zijn in PDF-vorm na te lezen op advalvas.vu.nl > dossiers. ■

